1938 ий
27
июль
№ 66 (449)
Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетар-шамыч, ушныза!

рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

МАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН ДЕПУТАТШЕ-ШАМЫЧЛАН КОМСОМОЛ САЛАМ!

ДЕПУТАТ— КАЛЫКЫН СЛУГАЖЕ

Тенгече Йошкар - Олаш Марийский Автономный Советский Социалистический Республик Верховный Советын Первой Сессийже почылтын. Сессий кугу государственный пашам ышташ тӱҥалын.

Марий АССР Верховный Совет Первой Сессийышкыже погынышо депутат-шамыч чыланат калыкын кугу куанымаш дене сайлыме улыт. Нине депутат-шамыч мемнан республикын эн ончыл еҥже—стахановец, стахановка, тале общественник-шамыч улыт. Нуно марий калыкын эн сай эргыже ден ӱдыржӧ-шамыч, коммунистический партийлан, правительстволан да мемнан йӧратыме великий учитель Сталин йолташлан мучашдымын преданный улыт.

Марий АССР Верховный Советын первой депутатшылан калыкын йӧратыме вождьшо да танже Иосиф Виссарионович Сталин йолташ да тудын ӱшан соратникше, Советский правительствын главаже Вячеслав Михайлович Молотов йолташ сайлалтыныт. Мемнан республик Верховный Советын составыштыже Сталин ден Молотов йолташ-шамычын лиймышт пӱтынь марий калыкым—изижымат, кугужымат чот куандара.

Марий АССР Верховный Советын депутатше-шамыч коклаште 21 еҥже комсомолец улыт. Нине йолташ-шамыч, тыгакак моло депутат-шамычат избиратель-шамычын ӱшанымыштым чаплын шукташ сӧрат да шуктат. Теве Марийский избирательный округ гыч депутат-комсомолка Беляева Аннан туныктымо 5-ше классыште тунемше-шамыч чыланат 6-шо классыш сеҥымаш дене вончены. Тудо самырык поколенийым воспитатлаш уло вийже дене тырша. „Мый,—манеш Беляева йолташ,—калыкын кугу ӱшанымыжым чаплын шуктышаш верч уло вием, уло моштымем пуэм". „Беляева семынак чыла депутат-шамыч калыкын кугу ӱшанымыжым чапле паша дене оправдатлаш кугун тыршат. Мемнан элыште депутат - шамыч шкенжын избирательже дене пеҥгыдын кылым кучен ик ой дене пашам ыштат. Мемнан дене депутат—калыкын слугаже.

Капиталистический эллаште депутат лӱм окса дене аклалтеш, кӧ оксам шуко тӱла гын, тудо депутат лиеш. Буржуазный депутат-шамыч калыкым утларак эксплоатироватлаш да ондалаш тыршат.

Кызыт Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкшылан ямдылалтмаш кумдан шарлен. Тиде пашаште мемнан комсомолец-депутат-шамычна, самырык депутат-шамычна комсомольский организаций-шамычлан комсомолын славный идалыкше лӱмеш родина-авалан чапле подаркым ямдылаш полшышаш улыт. Мутат уке, мемнан депутатна-шамыч тиде кугу пашаште сайын полшаш тӱҥалыт.

Мемнан Марий АССР Верховный Советын депутатше-шамыч кугу государственный пашам ышташ тӱҥалыныт. Нунын ончылно кумда да пеш кугу паша-шамыч шогат. Нуно шке пашаштышт Сталин йолташын тиде ойлымыжым эреак шарнен шогышаш улыт:

„Нуно шке задачыштын кӱкшытешышт кодышт, нуно шке пашаштышт политический обыватель-шамыч таҥатыш ынышт воло, нуно ленинский типан политический деятель - шамыч постеш кодышт, нуно, Ленин семын, тугак раш да определенный деятель лийышт, нуно, Ленин гаяк кучедалмаште лӱддымӧ да калык тушман-шамыч дек чаманыдыме лийышт, нуно паша нелемаш тӱҥалме годым да горизонтышто иктаж могай шучкылык сӱретлалташ тӱҥалме годым кеч могай панике деч, кеч могай панике гай деч эрыкан лийышт, нуно Ленин эрыкан лийме семынак, кеч могай панике гай деч тыгак эрыкан лийышт, нуно сложный вопрос-шамычым решатлыме годым, кушто чыла плъус ден минус шотышто чыла могырымат ориэнтаций да чыла могымым шотыш налме кӱлеш, Ленин гаяк, тугак мудрый да вашкыдыме лийышт, нуно, Ленин гаяк, тугак правдивый да честный лийышт, нуно калыкым Ленин йӧратыме семынак, тугак шке калыкшым йӧратышт."

РСФСР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫШТО

22 июльышто Кремлеш, А. Е. Бадаев йолташын председательствоватлымыже почеш РСФСР Верховный Совет Президиумын первой заседанийже лийын.

Президиум РСФСР Верховный Совет первой Сессийын приниматлыме закон шамычым опубликоватлаш да Сессийын стенографический отчетшым издатлаш решенийым луктын. Автономный республик Верховный Совет - шамычлан РСФСР Верховный Совет первой Сессийын стенографический отчетшым соответствующий автономный республик йылме дене лукташ рекомендоватлыме.

РСФСР Верховный Совет Президиум заседанийлан ямдылалтме пашам ышташ да текущий пашам разрешитлаш Г. В. Козлов, М. Ф. Шкирятов, А. В. Косарев, А. И. Ефимов, В. А. Донской йолташ-шамыч составан РСФСР Верховный Совет Президиум секретариатым ышташ решитлыме.

РСФСР Верховный Совет Президиум А. Е. Бадаев (председатель), М. И. Калинин, А. А. Андреев, Н. А. Булганин, М. Ф. Шкирятов, А. И. Угаров, Г. В. Козлов, А. В. Косарев, И. С. Хохлов, да В. А. Донской йолташ-шамыч составан Комиссийлан РСФСР Верховный Совет Президиум аппаратым реорганизоватлыме планым ышташ да шке предложенийыштым Президиумын пеҥгыдемдашлан пуаш поручатлен.

Заседанийыште тугак РСФСР Верховный Совет Президиум председательын заместительышт - шамычын пашашт нерген вопрос ончалтын. Установитлыме, председательын заместительышт-шамыч черет дене ик—кок тылзе годым непосредственне РСФСР Верховный Совет Президиумышто пашам ыштышаш улыт.

Депутатский билет да РСФСР Верховный Совет депутат нагрудной значек образецым утвердитлыме.

Сессий почылто

Тенгече 6 час кастене Йошкар-Олаш Совет пӧрт Марийский АССР Верховный Советын заседаний залешыже Верховный Советын Первой Сессийже почылто.

Депутат **П. Н. Фуфыгинын** предложенийже почеш Сессийым Марийский АССР Верховный Советын Чирковский избирательный округ гыч депутат, орденоносец **П. И. Домрачев** ончылмутым ойлен почеш.

Марийский АССР Верховный Совет председательлан депутат **Р. М. Мамаевым**, заместитель - шамычлан **М. С. Воронова** да **Ю. Х. Хайрулин** йолташмыт единогласно сайлалтыныт. Депутат И. В. Храпинын предложенийже почеш тыгай ончышаш пашам приниматлыме:

1) Марийский АССР Верховный Советын Мандатный комиссийжым сайлымаш.

2) Марийский АССР Верховный Советын постоянный комиссийже - шамыч нерген.

3) Марийский АССР Конституцийын южо статьяшкыже ваштaлтышым да ешартышым пуртымаш.

4) Марийский АССР Верховный Совет президиумым сайлымаш.

5) Марийский АССР Правительствым—Калык Комиссар-шамыч Советым образоватлымаш.

6) Марийский АССР Верховный Совет депутат-шамычлан депутатский обязанностьым шуктымо дене кылдалтше расходым возместитлыме нерген.

Марийский АССР Верховный Совет депутат-шамычын полномочийыштым тергашлан Мандатный комиссий составыш 7 еҥым сайлыме. Председательлан **И. В. Храпин** йолташым сайлыме.

Марийский АССР Верховный Советын постоянный комиссий председательжылан **П. Х. Сергеев** йолташым да член-шамычлан 6 еҥым сайлыме.

Марийский АССР Верховный Совет постоянно действующий бюджетный комиссийын председательжылан **Д. Ф. Маракулин** йолташым да комиссий членлан 8 еҥым сайлыме.

Социалистический соревнований ойла, пашам икте начар ышта, весе сайын, кумышо эше сайрак ышта,—сайын ыштыше-шамычым поктен шу да общий под'емым добитле. СТАЛИН.

ВЛКСМ ОБКОМ УТВЕРДИТЛЕН

КИСЛИЦЫН Марк Арсентьевич—Марбумкомбинатысе ВЛКСМ комитет выдвигатлен. Арматурщик-шамыч бригадын бригадирже, производственный планым 185 процент темен шога. Кислицын йолташ арматурный пашалан 6 самырык пашазым туныктен.

КИРЕЕВ Виктор Сергеевич—Марбумкомбинатысе ВЛКСМ комитет выдвигатлен. Комсомольский организатор, пашазе-арматурщик. Марбумкомбинатыште пашам ышташ тӱҥалмын первой кече гычшак пашам стахановла ышта, планым 180 процент тема.

ЯМБАРШЕВА Екатерина Павловна — ВЛКСМ Шернур райком выдвигатлен. Марий АССР Верховный Советын депутатше. „Йошкар шӱдыр" колхоз вуйлатыше. Тиде колхоз шошо ага пашам районышто первой пытарен, уборкым сайын эртара.

УВЕРТЫМАШ

ВЛКСМ Марийский областной комитет 1938 ий 3 августышто 10 шагат эрдене Йошкар-Олаш ВЛКСМ Обкомын 4-ше пленумжым пога.

ОНЧЫШАШ ПАША:

1. Комсомолец-шамычын политический учебо состояниже (докладчик—КОНДРАТЬЕВ йолташ).

2. Организационный вопрос-шамыч.

Пленумышко ВЛКСМ Обком пленумын членже ден кандидатше-шамыч, ВЛКСМ райком секретарь-шамыч, политический учебо отдел вуйлатыше-шамыч да ВЛКСМ Обкомын ревизионный комиссий член-шамыч ӱжылтыт.

ВЛКСМ Обком секретарь—КОНДРАТЬЕВ.

126

ДЕПУТАТ-ШАМЫЧ ОЙЛАТ

МЫЙЫМ КОМСОМОЛ КУШТЕН

Мый 1917 ийыште кугу Октябрьский революций годым шочынам. Ожнысо кугыжан власть годсо нелэ илышым ачам ден авам деч велэ колынам. Мыйын ачам ден авамлан шуко поян кид йымалне йӧсланен илашышт пернен. Мыйын ачам ден авам семынак ятыр шемерланат йӧсылык логалын.

Мланна кызыт пиалан зажиточный илышым коммунистический партий да тудын вождьшо Сталин йолташ конден. Садлан мланна адакат пашам сайын ыштен шогаш кӱлеш. Керек куштат партий совет правительствын пумо пашам преданне честне ыштен шогет гын, калык тыйым пала да выдвигатла.

Мый колхоз председательлан 1937 ий гыч ыштен шогем. Тений шошо ага кампанийыште пашам сай качестве дене ял совет кӧргыштӧ да районыштат эн ончыч п ы т а р ы ш н а. Уборкымат сайын эртараш тыршена.

1938 ийыште колхоз пелен комсомольский организацийым почмо. Кызыт комсомол радамыште 12 еҥ улыт, тужечын 4 ӱдыр. Нунын чылаштымат ответственный пашаш шогалтыме. Ямбаршев Павел бригадирлан, Ямбаршев Димитрий ушкал ферме вуйлатышылан, Ямбаршева Евдокия кӱкшӧ урожаян йытын налаш звенан звеноводкалан, Ямбаршева Марийам дояркылан шогалтыме. Нине ВЛКСМ член-шамыч молылан примерым ончыктен шогат.

Мыйым первичный комсомольский о р г а н и з а ц и й секретарьын заместительжылан сайленыт. Политучебым пропагандист Анисимов тылзеш кум гана эреак эртара. Комсомолец-шамыч куанен тунемыт. Кызыт Тельман лӱмеш комсомольский организацийын чыла комсомолец да молодежлан колтымо письмаштым лончылен улына.

Уборкым 5 кече коклаште да пырчым йомдарыде погéн налаш обязательствым налын улына. Тугак культурно-массовый политический пашам сайын колташ тӱҥалына. Мемнан первичный комсомольский организаций „У Кече" комсомол организаций дене соревноватла. Л е н и н с к и й комсомолын XX-шо идалыкшым у производственный подъем дене достойно вашлийына.

Избиратель-шамыч мланем пеш кугун доверитленыт. Мыйым Марий АССР Верховный Советыш депутатлан сайленыт. Тиде кугу почетный пашам калыкын ӱшанымыжым пашаште честь дене шуктен шогаш тӱҥалам.

Е. П. ЯМБАРШЕВА— комсомолка, М а р и й АССР Верховный Советын депутатше.

ДЕПУТАТ ЛӰМЫМ ПАША ДЕНЕ СУЛЕМ

Мый 1931 ийыште колхозыш пуренам. Колхоз пашам эреак сайын ыштыш уло вием дене тыршем. Колхозышто пашам сайын ыштымемлан мыйым животноводческий пашалан тунемме курсыш тунемаш колтеныт. Курсыштат паша ыштыме семынак уло вий дене тыршен тунемым.

Курс пытарымеке шкенан колхозын фермышкыже пашам ышташ колтышт. Фермыште эше виян ышташ тӱҥальым.

Колхозышто бригадирлан паша ыштымем годым кӱкшӧ шурно лектыш верч кучедалше стахановский бригадым организоватлэнам. Тиде бригаде колхозыштына эн примерный лийын шога.

Пашам сайын ыштен шогымемлан да шке шинчымашемым эреак нӧлтен шогымемлан мыйым Помарский избирательный округысо избиратель - шамыч Марий АССР Верховный Совет депутатлан сайленыт. Тиде мланем пеш кугу чап да пиал. Мый депутат лӱмым пашаштем сайын сулен шогаш тӱҥалам. Мемнан дене паша ышташ, тунемаш да канаш кугу правам пумо. Нине права дене пӱтынь советский молодежь, тыгакак шонгыжат кугешнат. Сталинский Конституцийын пумо праваже-шамыч мемнан пеледалтше элыште эреак шукталтын толыт.

Капиталистический элласште пашазе ден шемер шамычын молодежышт мемнансе гай эрыкан илыш дене огыт пайдалане. Нунын дене пашадымылык, шужымаш, орлык озаланат. Шемер-шамычлан тыгай орлыкым вӱран фашизм да капитализм конден.

Мемнан элыште троцкистско-бухаринский шпион да буржуазно-националист кашак калыкын пиалжым, эрыкшым вӱран фашизмлан ужалнешт ыле. Уке, тидым ыштен ышт керт! Коммунистический партий вуйлатыме почеш славный советский разведке калык тушман-шамычым разоблачитлышт да ончыкыжымат чарныде разоблачитлаш тӱҥалеш.

Мый ончыкыжымат пашам адакат сайынрак ышташ тӱҥалам да шке семынемак ышташ йолташ-шамычемат туныктем. Бдительностым кеч могай пашаштат писемдем. Шкемын избиратель-шамычын наказыштым чаплын шукташ тӱҥалам.

И. В. ЯНАЕВА— комсомолка, Марий АССР Верховный Советын депутатше.

ДЕПУТАТ—КУГУ ЛӰМ

Мый 1915 ийыште пашазе ешеш шочынам. 1923 ийыште тунемаш тӱҥалынам, а 1933 ийыште Малмыж оласе педагогический техникумым тунемын пытаренам. Тыге мый тӱҥалтыш школын учительже лӱмым налынам. 1933 ий гычак педагогический пашам ыштен шогем, школлаште кушкын шогышо самырык поколенийым коммунистический духеш воспитатлем.

Мланем педагогик лияш Ленинско Сталинский комсомол полшен, тудо воспитателен куштен.

Кызыт мый „Мариец" заводысо кыдалаш школышто 5-ше классыште тунемше-шамычым арифметике дене туныктем. Тидын дене пырляк школышто старший пионер вожатыйлан ыштем.

Мыйын туныктымо 5-ше „А" классыште чылаже 38 йоча тунемеш. Нунын коклаште иктыштат кокымшо ийлан кодын огытыл, чыланат 6-шо классыш вонченыт. Тунемше-шамычын вес классыш вончымышт—тиде пашам кече еда сайын ыштен шогымын результатше. Мый йоча-шамычым йӧратем, чӱчкыдын нунын коклаште лиям, элыште лийше тӱрлӧ событий-шамычым каласкалем. Советский летчик-шамычын героический пашашт нерген, Йошкар Армийын элым аралымыже нерген, мемнан производствысо стахановец-шамыч нерген да отличне тунемше - шамыч нерген йоча - шамычлан умландарем.

Перерыв жапыште мый эре йоча коклаште лиям. Нунын мо дене интересоватлымыштым шекланен коштам, тыге йоча-шамычын шонымыштым, йодыштмыштым шуктен шогаш куштылго. Мый нунылан библиотекыште интересный книга-шамычым налаш полшем, лудмо книгаштышт мо возымо нерген йодыштам. Тунемше-шамыч шкеныштын лудмышт нерген кугу интерес дене каласкалат.

Мемнан школысо пионерский организацийыште чылаже 228 пионер уло. Нине йоча - шамычым воспитатлаш, нунын вожатыйышт лияш—кугу честь. Пионер-шамыч коклаште пашам ыштымаш мыйын шинчымашем да тыршымашем эше кугемда. Мый интересный пионер сборым эртараш йӧратем. Сборышко партизан, стахановец-шамычым приглашатлем. Нуно шкенныштын пашашт нерген интересныйын каласкалат.

Мый пашам йӧратем. Пашам сайын ыштымемлан Марийский избирательный округысо избиратель - шамыч Марий АССР Верховный Советын депутатшылан сайленыт. Депутат—тиде кугу лӱм. Тиде лӱмым комсомол семын чаплын оправдыватлышаш верч виян кучедалам. Ленин-Сталин партийын пашажлан мучашдымын преданне лиям.

А. И. БЕЛЯЕВА— комсомолка, Марий АССР Верховный Советын депутатше.

ШУБДАРОВЫН БРИГАДЫЖЕ ОНЧЫЛНО

„Коминтерн" колхоз пеленсе первичный комсомольский организаций (Оршанке р-н) Ленинско-Сталинский комсомолын 20-шо идалыкшылан ямдылалташ пижын.

Т е в е организацийысе комсомолец-шамыч юбилей лӱмеш конкретный обязательствым налыныт.

Бригадир Шубдаров йолташ шке бригадыжым колхозышто эн ончыл бригадым ышташ, йытын кӱрмӧ ден урожай погымо пашам вашке да кӱкшӧ качестве дене эртараш обязательствым налын. Кызыт Шубдаров йолташын бригадыже йытын кӱрмаште эн примерне лийын шога.

Комсомолец Камаев йолташ—машинист. Тудо тӱредме машина дене шурным погаш тӱҥалеш. — „Мый,—манеш тудо,—шке машинам сайын аралаш, пашам стаханов семын ыштен, паша нормым утыж дене темышаш верч кучедалаш тӱҥалам".

Моло комсомолец-шамычат колхозник-шамыч коклаште агитацийым ыштен шогаш колхозышто учет пашам сайын шындаш обязательствым налыныт.

Колхозышто пырдыж газет тылзылан икгана лектеш ыле, ынде тылзылан 2 номырым лукташ, уборко годым кече еда листовкым лукташ пунчалме. Чыла нине общественне пашам комсомолец-шамыч ыштен шогат.

Иванов.— ВЛКСМ Оршанке райком секретарь.

Комсомольский организаций виянеш

Тений март тылзыште „Йошкар Урем" колхозышто (Пектубай район), Лебедев Григорийын тыршымыже дене первичный комсомольский организацийым почыч. Вич тылзе жапыште комсомольский организаций чыла шотыштат ятыр кушкын.

Кызыт организацийыште 12 рвезе да 5 ӱдыр шотлалтеш. Комсомолец-шамычын инициативышт почеш колхозышто тылзе еда пырдыж газет лектын шога. Колхозник-шамычлан яра жапым культурно, веселан эртарашышт йошкар пусакым почмо. Туштӧ газет, журнал, тӱрлӧ книга-шамыч улыт. Йошкар пусакыште комсомолец Лебедев Петр пашам йӧратен ышта.

РСФСР ден МАССР Верховный Советыш сайлыме жапыште кум комсомолец агитаторлан пашам ыштеныт (Лебедев, Соколов, Камаев). Выбор жапыште комсомолец-шамыч избирательный участкеш пырдыж газетым луктын шогеныт.

Комсомолец-шамыч шке политик шинчымашыштым нӧлтен шогаш кажне лу кече жапыште политучебым эртарат. **В. Рожкин.**

РВЕЗЫЛЫК, МУЖЕСТВО ДА ВИЙ ОНЧЫКТЫМО ПАЙРЕМ

СССР-ысе 25 тӱжем физкультурник-шамычын Йошкар площадьысе парад

1938 ий 24 июльышто Москваште Красный площадьеш лийше физкультурный парад рвезылык ден социализм элын вийжым ончымо пӱтынь калык пайремыш, советский молодежын боевой сплоченностьшо ден патриотизмжым ончыктышо чапле демонстрацийыш савырнен.

Эр гычак столицысе уремышамыч Красный площадьыш кайше физкультурник-шамыч дене темыныт. Кремль воктенсе гранитный трибуныш московский предприятийласе стахановец ден ударник-шамыч, Йошкар Армий ден Военно-Тенгыз флотын командирышт да политработвикышт, палыме ученый, писатель, искусство мастер-шамыч погыненыт. Уна-шамыч коклаште—Францйй ден Чехословакий спортивный организацийын представительышт улыт.

12 час 55 минут. „Смирно!" команде шергылтеш, Икмыняр минут шып. Тудым кӱдырчӧ гай „ура" да саламлен ликоватлен кычкырыме йӱк пудыртат. Чыланат мавзолей трибуныш кӱзышӧ Сталин, Молотов, Каганович, Ворошилов, Калинин, Андреев, Микоян, Ежов, Димитров, Шкирятов, Булганин, Литвинов, Папанин, Громов, Чкалов, Коккинаки йолташ-шамыч велке савырнат.

Кремль Спасский башньын часым перымыже парад тӱҥалмым увертара. ВЛКСМ ЦК секретарь А. В. Косарев йолташ, ВЦСПС секретарь Н. М. Шверник йолташ да СССР Совнарком пеленсе физкультур ден спорт паша комитет председатель А. В. Зеликов йолташ парад командоватлыше деч рапортым налын, автомобилеш шинчын площадь мучко кощтыт да парадыште участвоватлыше-шамычым саламлат. Ваштарешышт „урам" дружно кычкырымаш шергылтеш.

Совет Ушемын миллионный самырык гражданже дек обратитлыме мут дене А. В. Косарев йолташ выступатла. Тудын мутшым радио пӱтынь эл мучко нангая.

20 миллион членан профсоюз-шамыч лӱм дене Н. М. Шверник-йолташ ойла.

Площадь ден трибун мучко родной Сталиным пӱтынь калык йӧратымашым ончыктышо кычкырымаш шергылтеш.

Парадыште участвоватлыше-шамычын торжественный марш тӱҥалеш. 11 союзный республик коклагыч кажныже тиде изумительный шествийыште массово-физкультурный движенийын сеҥымашыжым ончыктен.

Кажне колонным оформитлымаш кажне калыкын творчествыжым, тудын культуржо ден искусствыжым ончыктен. Мавзолей ончыч Азербайджан, Грузий, Украин, Белоруссий, Армений, Туркменийг Узбекистан, Таджикистан, Казахстан, Киргизий физкультурник-шамыч эртен каят. Спортивный общество-шамычын: „Локомотив", „Зенит", Стрела", „Торпедо", „Металлург", „Динамо" да моло-шамычын пеш шуко колоннышт эртен каят.

Пашазе-Кресаньык Йошкар Армий ден Военно-Теҥыз Флот физкультурник-шамыч колоннын площадь гоч эртен каймыже ончаш порылышо-шамычым восхищатла да кумылыштым пеш чот нӧлта. Нуно Совет Ушемын тӱкаш лийдыме границышкыже кержалташ шонышо кеч могай тушман ӱмбакат шалатен кертдыме вий дене обрушитлен кертмыштым ончыктат.

15 час. 4 тӱжеман динамовец-шамыч рвезылык, ловкость, вий ден мужествым ончыктышо изумительный парадым заключатлат.

Торжественный марш деч вара спортивно-показательный выступлений-шамыч тӱҥалыт. Нуным московский школьник-шамыч почыт. Нунын почеш самырык пӧрʼеҥ ден ӱдыр-шамыч стройный шеренге, 2 тӱжеман гимнаст-шамыч тӱрлӧ гимнастический упражненийым пеш сайын ыштат.

Киргизий, Казахстан, Таджикистан, Узбекистан, Туркменийг Армений, Грузий, Азербайджан, Белоруссий, Украин рвезе ден ӱдыр-шамыч шкенныштын пеш чапле спортивный мастерствоштым ончыктат.

Союзный республик спортсмен-шамыч почеш физкультурный учебный заведенийласе тунемше студент-шамыч выступатлат. Московский областной физический культур техникум студент-шамыч шке выступленийыштым — ленинский комсомоллан посвятитлат.

Самырык советский поколенийын тазалыкшым, виймым, ловкостьшо ден мужествожым ончыктышо изумительный парад, советский патриотизмын кугу демонстрацийже 6 час 35 минут кастене пыта.

СССР ГОСПЛАНЫШТЕ

СССР Совнарком пеленсе Государственный плановый комиссий августышто ятыр экспертный совещанийым ӱжеш. Тушто кумышо вичиын планым пыштыме дене кылдалтше вопрос-шамычым обсуждатлаш тӱҥалыт.

Совещанийыште участвоватлаш кугу специалист ден Ушемысе Наркомат пашаен-шамычым ушымо.

---

29 октябрьыште Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкше

СЛАВНЫЙ ЮБИЛЕЙ ЛӰМЕШ РОДИНА-АВАЛАН ПОДАРКЫМ ЯМДЫЛЕНА

Тельман лӱмеш колхозысо комсомолец ден молодежь-шамычын письмаштым лончылат

Морко район, „Йӱленур" колхоз пеленсе первичный комсомольский организацийыште Тельман лӱмеш колхозысо комсомолец ден молодежь-шамычын письмаштым лончылышт.

Комсомолец-шамыч тыгай пунчалым луктыч:

1. Уборко жапыште пырдыж газетым 5 кечылан ик гана лукташ.

2. Красный уголокын пашажым саемдаш.

3. Шкенан политик шинчымашым нӧлталаш, политшколым сайын организоватлаш. Занятийым жапыштыже эртараш.

4. Пасушто газетым йӱкын лудмашым организоватлаш.

„Коммунизм верч" район газет редакцийыште улшо комсомолец ден несоюзный молодежь-шамыч Ленинско-Сталинский комсомолын 20-шо идалыкше вашеш конкретне обязательствым налыч.

Николаев А. Н.

Ял озанлык пашам сай эртарена

ВКП(б) Маробкомын XVII-ше партийный конференцийын решенийжым да Тельман лӱмеш колхоз пеленсе комсомолец, несоюзный молодежь-шамычын ВЛКСМ-ын XX-шо идалык лӱмеш социалистический родинлан подаркым ямдылаш ӱжын возымо письмаштым Хлебниково МТС-се тракторист-шамыч погынымашеш кугу куанымаш дене лончылышт.

Тидын мӧҥгӧ комсомолец-шамыч куанен выступатлышт. Вара тракторист-шамыч тыгай обязательствым налыч:

Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкше лӱмеш кажне участкыште паша нормым утыж дене темаш да горючийым экономитлаш; социалистический соревнованийым кумдан шарен, уборкым шке жапыштыже йоктарыде эртараш; техникым сайын палашлан технический учебын качествыжым кӱшыл верыш шынδаш; политико-воспитательный пашам сайын шынден, шкенан бдительностьнам кӱш нӧлтен шогаш; МТС-ын производственный программым ончыч гоч темена, —манын чыланат ик йӱк дене решенийым луктыч.

Фавстов М.

ЮБИЛЕЙ ВАШЕШ

„Кӱшнур" колхоз пеленсе первичный комсомольский организацийыште (Роҥго район) 19-ше июльышто комсомольский погынымаште Тельман лӱмеш колхозысо да Сталин лӱмеш автозаводысо комсомолец, комсомолка да несоюзный молодежь-шамычын обращенийыштым проработатлышт. Шуко комсомолец обращенийым саламлен выступатлышт.

Комсомолец-шамыч комсомолын XX-шо идалыкшым у производственный показатель дене вашлияш шке ӱмбакышт тыгай обязательствым налыч:

1. Комсомольский погынымашым план почеш да ямдылалтын эртараш. Тушто международный положений, Совет Ушем нерген докладым да лекцийым колышташ.

2. Политический учебым ончыктымо часлаште да сайын ямдылалтын эртараш.

3. Колхозник коклаште газет шарымашым виянгдаш да каждый комсомолец 2 тӱрлӧ газет гыч налаш.

4. Шурным йоктарыде шке жапыште поген налаш да государствылан киндым срок деч ончыч темашлан 1-ше бригаде ден 2-шо бригаде социалистический договорым заключаен тудым тӱрыс шуктышаш верч кучедалаш. Тулеч посна комсомольский звенам организоватлыме, тудо паша планым утыж дене темышаш верч кучедалеш.

5. Бригадыште пырдыж газет лукмашым организоватлаш, тудын сайлыкше верч кучедал шогаш. Каныш жап годым газет, журнал да тӱрлӧ художественный литератур лудмашым организоватлаш.

Тыгак „Шемер марий" колхозысо ВЛКСМ организацийым соревнованийыш ӱжынна. Тиде обязательствым шуктен толмым тергаш посна комсомолец-шамычлан поручитлыме.

Иосиф Виноградов.

ПАША ПЛАНЫМ 190 ПРОЦЕНТЛАН ТЕМЕМ

Мый Йошкар-Ола Маргостипографийыш наборщицалан тунемаш 1934 ий 1 сентябрьыште пуренам. Пурымем почеш тунемаш келын тучо. Туге гынат, келӧ деч ыжым чакне. Тунемме пашалан уло вием дене пижым.

Типографийыште технический учебым эреак жапыштыже коштым, кружок вуйлатышын ойлымыжым сайын колыштам, да кӱлешыжым возем ыле. Тыге тунемын наборщица лӱмым налынам. Кызыт стахановский паша нормым эреак 140—190 процент темен шогем.

Паша планым утыж дене темен шогымемлан да сайын тунеммемлан мыйым ВЛКСМ горкомын пунчалже почеш Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкше лӱмеш „Рвезе Коммунист" газетысе „Почет онгаш" возымо.

Мый Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкше лӱмеш родинаавалан подаркым ямдылаш мутым пуэм.

Эн ондак шке шинчымашем политик ден техник шотышто кугемдаш тыршем.

Паша нормым утыж дене шуктымо темпем нимонарат ом волто.

Комсомолын пумо общественный пашам сайын шукташ тыршем.

Типографийын пашазыже —БОРИСОВА А. А.

Йошкар знамям аралена

Хлебниково МТС-ын 16-шо №-ан тракторный бригаде ончыл верым налын шога. Тиде бригаде шошо ага гыч тӱҥалын планым утыж дене темен толеш. Тракторный бригадын бригадирже Ворончихин йолташ бригадыжым моштен вуйлата. Технический учебым чыла тракторист-шамыч сайын тунемын, техникым сайын усвоитленыт. Тракторист-шамыч Ефремова Ю. Заближева А., Тырышкин И. да молат паша нормым 150 процентлан темен толыт. Пашам сайын показательныйым ыштымылан тракторный бригаде переходящий йошкар знамям налын, бригадир Ворончихин йолташ тыге ойла: ме бригаде дене Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкше вашеш шкенан бригаде гыч йошкар знамям ниголан огына пу, ме тудын верч большевик семын кучедал шогена да аралена, манеш. Тиде велӧ огыл тракторный бригаде окса дене премийым налын. Шкешт семынак моло бригаде шамычым ышташ ӱжыт.

Фавстов М.

127

ШУРНАҤШЕ ПАСУ

Толкыналтын лӱшка колхоз нуржо,
Мардеж дене уржа тайналеш.
Шыштедалтын шога чапле шурно
Кажне кечын шуэш да шуэш...

Чапле шурным ончен куаналыт,
Мурынат вет куатлын йонга.
Пасуна океанла лӱшкалтын
Ловыкалтын шолеш да лойга.

Лыштык-лаштык аҥа-влак пытеныт,
Йомылденыт межа-влак йӧршеш.
Шурно шочын шога пырдыж семын
Ой, моткочак сӧралын коеш...

Ужын огыл коча тыгай шурным,
Кувавай ожно ужын ыш керт.
Шарена ме йыр-ваш куан мурым,
Шым-кандаш миллиард пуд шурно верч,

Мо гын уло тӱняште сӧрале
Эн сӧралже родной элыштем.
Воштылалын мотор шыргыжале,
Комбейнерка Маньу йолташем.

Лектына машин ден колхоз нурыш
Лектына таҥасен бригад ден.
Машин шамыч лӱшкен сылнын мурыт
Чапле шурным поген моктанен.

Муралтал мокталын, машинаже,
Мурет ден кажнын шӱмжӧ ыра.
Погалт толшо мотор шурнынаже
Шакше тушманын ир шӱмжым пера!

Чалай Васлий.

Июль 1938 ий. Визимбирь.

МАДРИД ОК ЧАКНЕ

Ӱмбалнетше
Шурген пӧрдыт кече мучко,
Варвар-шамыч
Олаш бомбым пеш кышкат.
„Фиат" дене
„Юнкерс"-шамыч пешак шучкын
Мадридым
Сӱмыраш чот толашат.

Шонат нуно
Мадридым сеҥен налын
Испанец-влакым
Уэш кулыш савыраш.
Испаний мландын
Эрык шӱмышкӧ кержалтын
Нуным йӧршын
Тошкынешт ялт шем лавраш.

Сеҥаш лийдыме
Вурс крепость, Мадрид, шарне
Кузеракын
Йошкар Питер
Ошо-влакым чылт рожген,
Тыгак тые
Виян пижын фашист бандым
Шырпын тодышт,
Кордыл колто шалатен.

Фашист-шамыч
Мадридыш пураш тӧчышт.
Кертынатыс
Нуным тые чактарен.
Эрык верчын
Лектат тые у атакыш
Фашист бандым
Кертат йӧршын шалатен!

Макс Майн.

„АРТЕКЫШТЕ" КАНЕНЫТ

Тений 6 июньышто ВЛКСМ Обком, отличнын тунемше пионер - шамычым **Васильев Борям** (Козмодемьян кыдалаш школ гыч), **Гущина Ленам** (Ронго кыдалаш школ гыч), **Домрачев Ваням** (Ежовский детдом гыч), **Макаров Элексейым** (Оршанке район, Люльпан школ гыч) да молымат— чылаже 7 еҥым Крымыш „Артек" пионерский лагерьыш канаш колтен ыле.

Нуно тушто сайын канен, 24 июльышто Йошкар-Олаш пӧртылыныт.

— Ме Крымын Шем теҥыз воктенысе серыште улшо сылне вер-шамычым ончен коштын улына. Экскурсий дене Ялта олаш, Севастопольыш, Алупкыш да Ливадийыш миен улына,—куанен ойлат нуно.

— Лагерьыште пеш сайын да веселан канен улына. Костерым, карновалым пеш организованне эртарыме. Костерышкына республиканский Испаний калыкын эрыкше верч героический кучедалше-шамычын икшывышт, Иошкарармеец-шамыч лийыныт.

— Ынде у тунемме ийыште адакат сайынрак тунемаш тӱҥалына, „Артек" нерген йолташна-шамычлан каласкалаш тӱҥалына, — маныт нуно.

КАПИТАЛИСТИЧЕСКИЙ ЭЛЛАШТЕ

Северный Китайыште китайский партизан-шамычын действоватлымышт

Шанхай, 21 июль. Китайский газет-шамычын возымышт почеш, Шаньдун провицийын кугурак ужашыже китайский партизан-шамычын контролыштыжо лийын шога. Японец - шамыч кидыште Цзяочжоу - Цзиньаньский ден Тяньцзин-Пукоуский кӱртньӧ корно линий воктен улшо пункт-шамыч, да Циндао, Чифу да Вейхавей порт-шамыч гына улыт. Партизан отряд-шамычын вуйлатыше единый центрышт уло. Китайский партизан-шамыч налме кажне уездыште калык представитель гыч ыштыме верысе самоуправлений уло, тудо чыла административный пашам виктара. Пытартыш кечылаште партизан-шамыч Чифу ден Вейхавей гутлаште японский часть-шамыч ӱмбак налетым ыштен активне действоватлат. Тиде районлаште лу тӱжем наре партизан уло.

Гитлер ден Герингын планышт

Прага. 22 июль. Чехословацкий печать Гитлерын ад'ютантше Видеманын Лондоныш миен коштмашкыже кугу вниманийым ышта. Тиде гитлеровский у маневрым газет-шамыч германский фашизмын Чехословакий ӱмбаке военный нападений план деч отказатлаш огыл, генлейновский меморандумышто выдвигатлыме требованийым приниматлен Чехословацкий правительстве ӱмбаке Англий могырым у пызырымашым ышташ тӧчымӧ цель семын аклат.

„Право лиду" газет тидын дене пырля Герингын шукерте огыл Берлиныште тӱнямбал авиционный выставкыште французский делегатлан ыштыме заявленийжым шарныктара: „Судецкий немец-шамыч тений октябрь деч вараш кодде германский граждан-шамыч лийыт". Газетын мненийже почеш Гитлер ден Геринг Венгрий да Польшо ден пырля чехословакийым озанлык да военный шотышто „авыраш" шонат, лишыл жапыште эл кӧргыштӧ генлейновец-шамычын подрывной деятельностьыштым виянгдымаште кугу сеҥымашке шушаш да тидын дене Чехословакийыште ударым ышташ ямдылат.

Американский летчик Говард Юз лӱмеш обед

Вашингтон, 22 июль. Теҥгече США-ште улшо советский полпредстве шукерте огыл кругосветный перелетым ыштыше американский летчик Говард Юз лӱмеш обедым ыштен. Обед ыштымаште Говард Юз самолет экипажын чыла членыже, тугак внутренний паша министр Айкс, юстиций министр Кемминг, иностранный паша министрын помощникше Сэйр, теҥыз министрын помощникше Эдиссон, да молат лийыныт.

Тӧрлатымаш

23 июльышто лекше „Рвезе Коммунист" газетын 4-ше страницыштыже йоҥылыш лийын. Кӱшнӧ 1-ше ден 2-шо колонкылаште заголовкым „РКСМ-ын первой с'ездже", манын лудман.

„СЕРДЫЖ" ЭҤЕР ВОКТЕНЕ

Шернур деч ныл километр ӧрдыштӧ, „Сердыж" эҥер ший гай йылгыжын йога. Тиде эҥерын вес могыр серыштыже мотор пӱнчер. Вер пеш сылне. Шокшо кеҥежым эртен кайшыла тиде чодраш пуретат, „эх могае юалге, уло он дене шӱлалташ пешак сай!" манын моктыде иктат огеш эрте.

Ий еда тиде сылне вереш районный пионерский лагерь почылтеш. Тенийт отличнын тунемше 165 пионер-шамыч канат.

Ожно гын, тиде сылне пӱнчерла вер йоча-шамычым тыгайым ужын кертын огыл. Эн ончычак тыгай сылне вер гын шемерым да нунын йочаштым кугыжан власть торен шоген. Ожно поян тӱшка шкегына, сылне мотор верлаште дачым ыштен мындырланен киеныт. Пашазе ден кресаньык йоча-шамыч нимогай канымашым ужын огытыл, шуко шужен, орланен гына коштыныт.

Кызыт шуко шонго ачакоча, ава-кувай деч „ожнысо илыш-пий илыш", манын ойлымыштым чӱчкыдын колаш лиеш.

Ленин - Сталин партий вуйлатыме почеш Октябрьский Социалистический Революций лие. Пашазе ден кресаньык-шамычын орлык илышыштлан мучаш лие. Нунылан да икшывыштлан эн сай дворец, клуб, школ, тулеч молат пуалтын.

* * *

Эр. Пӱнчерлаште тымык. Кече йолжым шуен, пӱнчерла кокла гыч онча. Чодра покшелне, пионер лагерь улмо верыште йӱк йӱан але ок шокто, шып.

Жап 7 шагатат 30 минут. Пуч йӱк шергылте. Пионер-шамыч линейкыш лектын шогальыч. Утренний зарядке. Вара шӱргым мушкыч. Эр кочкыш деч вара чодрашке прогулкыш кайышт.

Кечывал обеде лиймек, „мертвый" час. Вара пионер-шамыч посна отряд дене чумырген, ряд дене шогальыч. Вожатый вуйлатыме почеш, посна отряд дене куан мурым мурен, ужар олыкыш кайышт.

Олыкышто эн ончычак арулык да тазалык нерген пионер-шамычлан врач Новоселов лекцийым ыштыш. Ончыкыжо чыланат гигиенан правилажым мӧҥгыштат кучышыш верч мутым пуышт. Лекций почеш пионер-шамычын кружковой пашашт тӱҥале.

Теве ик тӱшкаште погынен Шлыков авиамоделизм нерген кодшо занятийыште тунемме нерген йодыштеш.

Михеев Иван ден Ягодаров Георгий, поче-поче кодшо занятийыште мом кайымым каласкален пуышт.

Фото кружокым Замигулов вуйлата. Тиде кружокышто 15 пионер-шамыч тунемыт. Куклин Григорий кодшо занятийыште мом тунеммым фото аппаратын чыла частьше нерген каласкален пуыш.

Физкультурный кружокыш возалтше-шамыч „БГТО", значеклан ик мыняр нормым сдатлышт.

Кружковой паша почеш, „Сердыж" леве вӱдеш йӱштылаш тӱҥалыч.

—Вӱдшӧ эх могай леве!

—Сергей, тый ит шыжыктыл!

—Эй Йыван, іяш алят тунемын от шу!

—Ончыза Вачийым кузе вӱд йымач кая. Йӱштылшӧ йоча-шамыч кокла гыч тыгай мутым колаш лиеш. Вара ужин шташ кайышт

* * *

Умыр кас. Леве мардеж „лыж-лыж-ж-ж-" пуалеш. Пионер-шамыч куштен, мурен яра жапым эртарат. Шабалин Серафим гармоньым шокта, моло-шамыч „Венгерка" да национальный танцым танцоватлат. Лагерьыште кажне кечын жапым тыге веселан эртарат.

Тачысе кечын ойртемынак йывыртеныт. Кузе от куане, таче тыште „Дочь родины" лӱман звуковой кино лийшаш. Кино ончымо годым самырык патриот-шамыч кунам ик иностранный государствын шпионым, СССР границе гоч вончымашеш пограничник-шамыч кучат, тунам нуно тыгай моментым сово кырымаш дене куанен вашлийыч. Тиде кино картин пионер-шамычлан пеш келшыш.

Эрлашыжым кынелмек, тиде кино картин нерген чыла отрядыште беседе эртаралте. Лагерьыште вич отряд кокласе, первой ден визымше отряд, пашам моло деч сайракын ыштат.

Тыгеракын пиалан йоча-шамыч жапым куанен, эртарат, сайын канат. Вет тыгае районный лагерь ик вере веле огыл, Совет Союзын чыла верлаштыжат уло. Пионер-шамыч тыгай пиалан илыш кондышо И. В. Сталин йолташлан кугу таум ыштат.

Г. М. Э.

Шернур. Пионер лагерь.

Отв. редактор— Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—710. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.